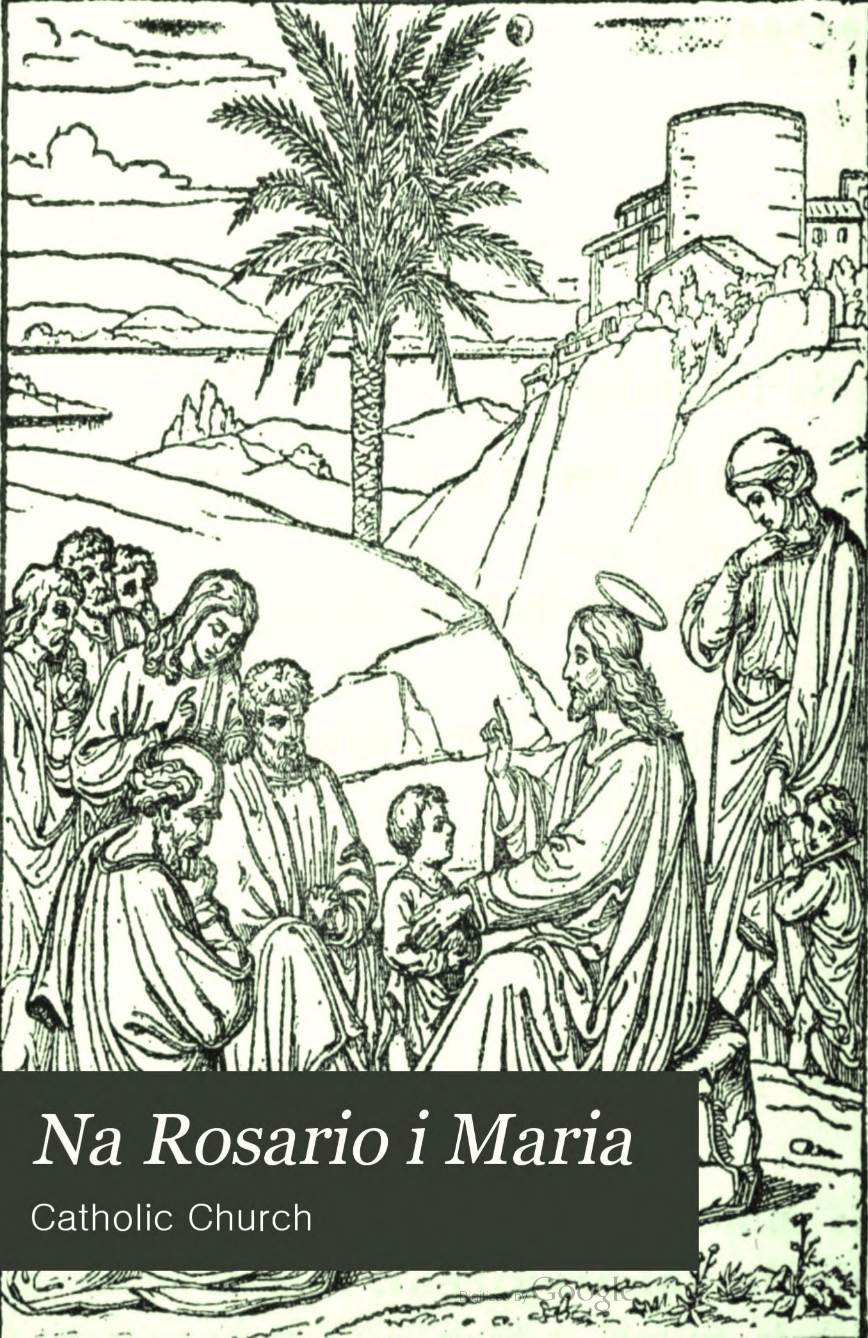

Na Rosario i Maria
Catholic Church

CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS
SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG

Langue des Iles Fidji
Océanie

NA ROSARIO I MARIA.

SA TABAKI MAI LEVUKA,
Catholic Mission,
VITI
1896

HARVARD COLLEGE
JUL 23 1906
LIBRARY

NA ROSARIO.

Ai vakamacala.

Sa tabaki oqo e dua nai vola lailai me nomuni vakarau na lewe ni lotu, me vukei kemuni mo ni okata vakavinaka na Rosario. Sa tukuni kina eso na ka me vakasamataki ni sa ia tiko na wili Rosario; sa tu kina na nananu eso, kei nai tovo ni yalo e kilikili me tu vei keda ni da sa okata na Rosario.

Me da kakua ni guilecava na tikina oqo; me ia vakavinaka na masu ni Rosario, e sega ni rauta na vakatotomuri e na dau cavuta na *Tama i keimami*, kei na *Sa loloma Maria*, a ya me lako vata na noda vakananananu kei na cavuta na masu. Koya ga sa na yaga nai vola lailai oqori me vakasalataki kemuni e na dau vakayacora vinaka na Rosario. Mo ni tovolea, ko ni na kunea totolo ni sa na vua mai vakalevu na masu vinaka vaka ko ya.

Sa macala, e na gauna e da wilika na Rosario sa yaga me toka taucoko kina na yaloda, a ya me da vakayacora e na lomakasa.

Sa yaga talega me gu taucoko na lomada vua na Turaga; sa lomani keda ko koya, sa macala e na misiterio e da vakasamataka, me da lomani koya me kenai sau, me laki levu cake tikoga noda via lomani koya.

E yaga talega, ni sa ia na wili Rosario, me da tiko lo, me tu malua ka vakarokoroko na yagoda; na ma-

tada, kua na veiraiyaki. Da vakarokoroko kivei Koya e da via doka ka da vakananuma tiko.

Ni da vakarau wili Rosario, e vinaka me dua tikoga na nodai naki me rawa mai kina e dua na ka; ia e dua na ka me da kerea, e dua na ka me da masulaka: na Ekelesia, na Tui-tabu, na lewe ni Puregatorio, se na wekada, se dua na ka e da via rawata me noda. O koya ka sega ni kerea e dua na ka e na sega ni rawata e dua. Me sa kua ni lauti keda na vosa i Iesu vei ira na nona disipulo: "Dou a sega ni kerea mada e dua na ka e na yacaqu..." (Joni XVI, 24).

E kaya ko Santo Farasiko: na Rosario, na masu uasivi ka yaga vakalevu kevaka kemuni sa okata vakavinaka. Me oka Rosario vakavinaka mo ni rawata ka vakayagataka e dua nai vola e vakamacalataki kina na kenai lakolako.

E kaya talega ko Santo Ligorio: au sa sega ni wilika e dua na cakacaka ni lotu me vakarekitaka na Daulato-tabu tautauvata kei na Rosario. Era na yaco sara ki Lomalagi ko ira era wilika na Rosario e na veisiga. Oi kemuni na wekaqu mo ni okata na Rosario e na veisiga ni nomuni bula.

NA ROSARIO I MARIA.

Vakarokorokotaka na tinamu e na veisiga ni nomu bula. (Tobia, IV. 3)

SA ka makawa e na lotu ni ra dauwilika na lewe ni lotu na *Tama i keimami* kei na masu tani eso kei na *Sa loloma Maria,* me vakaiwase e na tini se drau, mani dua na kenai vakarau ni masu era taura tiko vaka na cokocoko se cava. Ia ka nai lakolako ni Rosario vaka e da sa vakabauta e na gauna oqo, a ya me lako vata na vakatakasamataka na misiterio ni lotu kei na daucavuta na masu eso, sa tekivu e na yabaki 1200. Sa vu vei Santo Dominiko, se dina cake ke'u sa tukuna sa vu vei koya na Daulato-tabu. Ko koya ga ka vakatakilakila mai nai lakolako ni masu vaka ko ya kivei Dominiko tabu.

E na gauna koya sa dua na lotu vou, na lotu sese ka cakitaka eso na vuli ni lotu katolika; era vakatubura na lotu gona eso na tamata ca. Sa tete totolo yani na lotu vou oqori ka vakacalai ira na lewe levu.

Sa raica na ka koya ko Santo Dominiko, sa tagi vakalevu, sa masa na yalona, sa dauvunau ka sega so-

ti ni yaga. Ia ka sa daumasumasu ko koya, sa dau kerekere vua na Kalou me mudu na vuli lasu me mudu na rusa vei ira na le vuqa. Sa dautagi vua na Daulato-tabu, sa vakananuma e na vukuna na vosa ni Ekelesia sa baleti koya: KO KEMUNI SA DAUVAKAOTIA NA VEILOTU SESE; ka kerea vua me bau lomana na yalodra na tamata sa ra leka i rusa. Sa dau vaka: Daulato-tabu yalololoma, ni vakatakilakila mai kivei au, na cava me'u kitaka me'u tarova na nodra rusa na le vuqa; a cava me'u kitaka me'u tarova na vuli lasu sa ia voli oqo? Bogi tolu sa katakata nona masu, sa vukea talega nona masu e na dau vakararawataka na yagona.

Ia, nai ka tolu ni bogi ni sa voleka ni oca ko Santo Dominiko sa raivotu na Daulato-tabu ka le vuqa tale na Daulato me nonai lawalawa. Ka sa vaka oqo ko Maria.

I Dominiko, ko via kila na ka sa lewa ko na Kalou, me vakavoutaka na vuravura? — O Ranadi, au via kila, kevaka sa dua na ka me'u vukea rawa, — I Dominiko me seavu na ca mai vuravura, na ka sa lewa ko na Kalou, na ROSARIO; na Rosario, sa na vaka nai vakalekaleka ni Vola-tabu ni veiyalayalati vou. Lako ga, gumatua, kevaka ko sa domona me vua mai na nomu dauvunau, tukuna na Rosario i Maria, vakamacalataka tikoga e na sega ni dede sa na vua vakalevu.

Sa mani vakatakilakila vei Dominiko ko Maria nai lakolako ni Rosario me vaka e da sa vakabauta tikoga e na gauna oqo.

Na Rosario sa kenai vakatekivu, na masu ni Dinata, qai ia e dua na *Tama i keimami,* mani tolu na *Sa loloma Maria,* kei na *Me ia na goloria,* me da vakarokoroko mada kina vua na Duatolu-tabu.

Na Rosario taucoko sa dua na drau ka lima sagavulu na *Sa loloma Maria,* ka wase e na tini; se tini ka lima na wase. Yadua na tini sa tekivu e na *Tama i keimami* ... ka oti e na *Me ia na goloria* ... Ia yadua na tini, yadua na misiterio ni lotu, me da vakasama lo ni da cavuta na *Tama i keimami* kei na *Sa loloma Maria* e tini. Sa tukuna ko Maria vei Dominiko: "ko na rawata na yalo ni tamata e na dau vakaraitaka wale na vuli ni lotu kivei ira, kei na masu talega;" na ka ruarua oqo sa ia vakavinaka ni ra sa veisosomitaka na veimisiterio ni lotu, ka sa lako vata kei na masu.

Na veimisiterio ni Rosario sai vakananumi vinaka ni veika sa cakava nai Vakabula me kauti keda ki Lomalagi. Da vakaraica.

1. Nai tukutuku ni Agelo kivei Maria ka sa yaco me tamata na Luve ni Kalou.

2. Nona lako ko Maria me sikovi Elisabeta, kei na ka talei sa yaco vei Ioane Batita ni sa tadu yani ko Maria.

3. Na Turaga ko Iesu sa sucu mai Betelema, e na qara vatu kei na veika sa yaco kina.

4. Nona lako ki na Vale-tabu ko Maria me vakabauta nodra lawa na yalewa era sucu; kei nona cabora na Luvena vua na Kalou.

5. Sa kunei tale ko Iesu e na Vale-tabu, ni sa yali bogi tolu vei rau nona qase.

Na misiterio limalima oqo sa vakatokai me MISITERIO VAKAREKIREKI, *ni ra sai vakananumi kivei keda ni reki sa kauta mai e Vuravura oqo ni sa lako mai nai Vakabula.*

6. Na masu i Iesu mai Oliveto kei nona oca rerevaki kina, nona taqaya, nona buno.

7. Sa lausakoci ka kitaki vakaca sara na noda Turaga ko Iesu.

8. Sa vakaisalataki ko Iesu e na kau votovotoa, ka vakalialiai.

9. Sa colata na koruse na nodai Vakabula, se na sala ni koruse.

10. Sa lauvako e na koruse ko Iesu ka sa bale me nodai soro.

Na misiterio limalima oqo sa ra vakatokai me MISITERIO VAKARARAWA, *ka rauta na yaca oqo ni ra sai vakananumi ni rarawa, ni mate a sa vosota nai Vakabula me sorovaki keda.*

11. Nona tu cake tale ko Iesu mai na mate e na siga ni Paseka.

12. Sa cabe tale ki Lomalagi ko Iesu e na siga ni Asesio.

13. Sa lako sobu mai na Yalo-tabu kivei ira nai Apositolo e na siga ni Penikosite.

14. Sa kau cake ki Lomalagi ko Maria se nona Asopesio.

15. Sa buli ko Maria me Ranadi ni Lomalagi kei vuravura.

Na misiterio limalima oqo sa ra vakatokai me MISITERIO VAGOLORIA, *ai vakananumi ni sa dodonu me da dokai Iesu mada, kei Maria talega ni rau sa qai tadu ki Lomalagi.*

Sa qai macala a cava na Rosario, ia sa vo me'u vakaraitaka e da na vakayagataka vakaevei?

Me da wilika vakavinaka na Rosario, e tolu na ka sa bau yaga.

1. Me da vakaraica ka vakananuma matua na misiterio ka da kunea na vua ni misiterio sa dodonu me da kerea ka rauta kina.

2. Da domona lo ka vakalevu me yacova na vua ni misiterio koya.

3. Da kerea na vua vinaka oqo vei koya na Kalou mada, e na vuku i Iesu e da nanuma tiko e na misiterio koya; da kerea talega vua na Daulato-tabu, me sa bau vukei keda ka masulaki keda kina.

Na ka oqori me sa ia ga ni da wilika na Tama i keimami kei na Sa loloma Maria e tini; oti Me ia na goloria sa qai tauri e dua tale na misiterio, ka vaka talega kina na veimisiterio.

Ko e dautaleva nona Rosario vakavinaka vakaoqo, sa ka levu na garasia ni Kalou sa kunea, sa laki rara-

ma na yalona, sa kila vakavinaka cake na lotu, kei na vuli ni lotu.

Na Rosario sa dua na masu vinaka sara. E vakaevei, ko ni sa kila beka e dua na masu vinaka cake vua na Tama i keimami, se na Sa loloma Maria? Segai sara. Ia ka ni sa kenai kuri e dua na masu ni Dinata e nai tekivu ; kei na Me ia na goloria, e da cavuta e nai oti-oti ni veiwase, e dina ni'u kaya sa masu vinaka na Rosario.

Sa masu rawarawa. E sega e dua na tamata me dredre vua, sa masu leleka na veitikina, ka rawarawa kivei ira na tamata lalai me vaka kivei ira na vuku, vei ira na gone. E sega ni yaga me kila na wilivola, se me taura e dua nai vola ; sega ni yaga na rarama ni siga se na cina e na bogi. E na veigauna, e na veivanua, vei ira kece na tamata, sa rawa na oka Rosario.

Na wili Rosario sa dua na masu e vinakata sara na Daulato-tabu ko Maria. Sa macala sai koya ka vulica na Rosario vei Santo Dominiko; sa macala ni sa dau vakayacora vua na Kalou na nodra kerekere ko ira era dautaura ka wilika na nodra Rosario.

Ni sa raivotu mai Lourdes ko Maria, sa taura tiko e dua na Rosario, sa nonai ukuuku duadua; ia ka sa rairai kina ni sa vinakata ko Maria me tiko e ligada na ka sa tiko e ligana.

Na Rosario sa dua na ka vinaka ni sa dau vakado-nuya na Ekelesia me sa tauri na masu ni Rosario, sa

dau vukea. E kainaki era tolu sagavulu ka lima na Tui-tabu era dauvola vei ira na lewe ni lotu me vakadreta na masu ni Rosario.

Na Tui-tabu ko Leone sa lewa tiko na Ekelesia e na gauna oqo sa vakavitu se vakawalu sa kau mai nonai vola me tukuna mai kivei keda na lewe ni lotu me da gumatua e na dau wilika na noda Rosario. E na vuku ni cava beka sa dau tukuna mai na ka oqo na Tui-tabu? sa kila ko koya sa masu yaga vakalevu, sa masu e dau rogoci mai cake, sa masu rawarawa. Sa vakaoqo nona vosa na Tui-tabu: "na Rosario, sa lewa ko na Kalou me soli kivei keda, me da kerea kina vua na Ranadi ni Lomalagi me vukei keda me da qaqa vei ira na meca ni lotu, me sa vakadeitaka na Dinata kivei keda na *sipi* ni Kalou; me vukei ira na lekai rusa me ra bula tale, me bau yaga kivei ira na dra i Iesu era sorovaki kina."

Sa dina na ka sa nanuma na Tui-tabu, sa levu na ka sa ra rawata na lewe ni lotu e na nodra Rosario, sa tarovi mada e dua na lotu ca sa tubu voli mai France ka tete totolo yani ki Spain, ki Italy. Sa yaco na ka oqo e na yabaki 1200, sa voleka ni oti e 700 na yabaki. Sa mani soli na Rosario e na gauna koya, sa dau vunautaka ko Santo Dominiko, sa mani tarovi rawa na lotu ca ka bolea me vakarusa na lotu kei na matanitu e na vuli lasu.

E na yabaki 1570, era bolea na kai Turke me kaba-

ta na veimatanitu e na West ni Europe, ni ra sa lotu Katolika. Na veivanua era qaqa kina, sa visa na veikoro, sa moku na tamata se kau yani me bobula. E na dua ga na koro levu ko Nikosi, sa ra gumatua nai taukei me vula rua. Tikotiko sa laki lailai na kedra e loma ni koro, era tala mata vei ira na meca era kabata tiko na koro. Sa ia na veivosaki, sa macala me ra dolava na koro ko ira nai taukei, me ra soro ga e na sega e dua me moku. Era nanuma e dina na veivosaki ko ira nai taukei mai Nikosi, era dolava na koro ka solia na kena *ki* kivei ira na kai Turke.

Era curu ki na koro ko ira na meca, ka tadu kina era sega ni muria na ka era yalataka a ya me bula ga nai taukei; era mokuta sara e 20,000 na tamata, ka ra vakacacana sara na koro. Ka sa vakaoqo, se ca vakalevu cake na ka era kitaka e na veikoro era kabata rawa.

Sa raica na ka oqori na Tui-tabu ko Pio V ka lewa na Ekelesia e na gauna koya, sa taqaya vakalevu, ia ka sa masu vagumatua talega. Tikotiko sa tala mata vei ira na Tui Spain, France, Portugal, Germany, Polonia, Italy, sa masuti ira me ra bau duavata me vakaseva yani na kai Turke, ni ra bolea me vakarusa na lotu kei na veimatanitu era Katolika.

Eso vei ira era muria na vosa ni Tui-tabu, na nodra mata i valu sa soqoni voleka ki na toba mai Lepante. Nodra manua na kai Turke e 300, na nodra na Kirisitiano sa 209.

Ia ka ni sa vakarau tiko nai valu, sa dau tukuna na Tui-tabu vei ira na lewe ni lotu me ra vakararavi vakalevu cake ki na nodra Rosario, me ra loma vata kece, me veivuke vakaoqo e na tarova na meca ni lotu. Ka levu na masu sa ia e na gauna koya me vakarorogo e nai vakaro ni Tui-tabu.

E nai ka 7 ni vula ko Okotoba sa ia nai valu. Sa ka rerevaki, ia ka era qaqa na lotu e na vuku ni nodra masu na lewe ni lotu. Nodra waqa kece na kai Turke sa rusa ka dromu, ka sivi 30,000 nodra sotia era mate e na siga koya. Ka ra qai soro ka vakamalumalumu; sa oti nodra dau qaqa e na siga koya.

Mei vakananumi ni siga koya, sa ra mani lewa na Tui-tabu me sa vakabau e na lotu na Siga-tabu ni Rosario e nai matai ni siga ni Turaga e na vula ko Okotoba.

Sa so tale nai valu era sa qaqa kina na lotu e na nodra vakararavi ki na Rosario. E na noñai vola sa vakananuma eso ko koya na Tui-tabu ko Leone. E na yabaki 1716, sa ra qaqa na lotu ki Temesvar, vei ira na lotu vaka-Mahomet; e na yabaki 1717, sa ra qaqa tale na Katolika ki Belgrade mai Hugari, ka ra dro sara ki nodra vanua na kai Turke. Nodra qaqa ruarua oqo na Katolika, sa rawa ga e na nodra masu na lewe ni lotu, e na nodra lolo kei na nodra oka Rosario.

Na Rosario sa dua na masu vinaka e rawa mai kina na loloma ni Kalou kivei keda na lewe ni lotu. Sa

dauraiirai kevaka sa dua na kuita levu sa yaco e vuravura, mei sau ni vosa levu, ni ca, ni valavala ca vei ira na tamata, me vaka na mate dewa rerevaki, se na dau siga, se i valu; sa dau laki malumalumu se oti na cudru ni Kalou, kevaka era vakararavi ki na Rosario ko ira na kirisitiano. E da wilika nai tukutuku ni veika sa yaco e nai vola i tukutuku ni veimatanitu, se i vola i tukutuku ni lotu, sa macala kina. Sa so na koro lelevu, sa so na vanua taucoko, sa ra voleka ni oti e na mate dewa rerevaki, era mani bula tale, sa oti totolo na vu ni mate, ni ra masu vua na Kalou na lewe ni lotu, ka tataunaki ira vua noda Ranadi, e na dau okata na Rosario. Ka levu na kenai vakananumi e da kunea mai Papalagi, sa so na vale ni soro sa tara oti me kenai vakananumi, se sa so nai vakatakarakara i Maria sa vakaduri tu e na so na vanua.

E na yabaki 1885, sa tete vakalevu mai Spain na mate ca na Kolera. E dua na gauna mai Valence, sa ra dau mate na tamata e 400 e na siga eso. Sa mani lavaka eso na masu ko koya na Epikopo, sa lavaka na prosesio eso, me colati kina nai vakatakarakara i Maria. Sa vakabau sara, ka sa rogorogo wale e na gau ni sala na Sa loloma Maria ni Rosario, era sa veisosomitaki me vaka e dua na mama ni sinucodo. Tekivu e nai matai ni siga sa ia kina na cakacaka ni lotu me kerekere vua na Kalou me mudu kina na mate ca, sa toro sobu nai wiliwili ni mate me 15, ka bogi vica sa oti. Oqo sa yaco walega e na noda gauna, sa tautau-

vata na kaukaua ni masu e na gauna oqo kei na gauna makawa.

Sa yaga na Rosario me rawa kina nai loloma ni Kalou, me da bula vata mai na ca lelevu sa vakarau yaco e na Ekelesia, se baleta na vanua eso, se na koro lelevu eso. Ia sa yaga talega me da dui rawata me noda yadua nai loloma ni Kalou, me vakabula na yaloda, se nai loloma e baleta na yagoda talega.

Sa vinaka sara na Rosario, me vukea noda dinata, noda lotu, e da vakananuma vakalevu kina na veika sa cakava nai Vakabula e na vukuda. E da kila vinaka cake na lotu; e da gumatua cake talega me muria nai valavala dodonu, nai vunau ni Kalou. Ia ka da yacova talega kina na garasia e vuqa, kei na Idulesesia talega e vuqa.

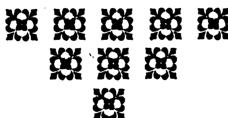
Na Rosario sa vukei keda me da tabaka rawa nai vakacabacaba ni demonio, se nai vakacabacaba mai vei ira na vuravura.

Sa vukei keda me da vakayacora nodai tavi vua na Kalou, ni da vakatakasama tiko na misiterio; me vaka talega na nodai tavi kivei Iesu, na dau vakavinavinaka vei koya nai Vakabula.

Na Rosario sa dua na masu vinaka e sa yaga vakalevu talega me da vukei ira kina na lewe i Puregatorio, me vakacegui ira, se vakatotolotaka nodra curu ki Lomalagi. Sa ka levu na veidulesesia e da kunea ni da

wilika vakavinaka na Rosario, ka sa rawa me da cabora kece me vukei ira na lewe i Puregatorio. E kaya ko Santo Ligorio. "Sa uasivi dina nai soro ni Misa me vakacegui ira na lewe i Puregatorio, emuri vei ira kece na veimasu sa liu na masu ni Rosario, me vukei ira na wekada era tiko mai Puregatorio."

Sa macala, sa dua na masu vinaka na Rosario. Ko ira na tamata vuku e na ka ni lotu era loma vata kina. Au sa tinia noqu vunau oqo e na vosa ni Ekelesia, ka'u kunea e nai vola ni masu, na tikina sa wili e na siga tabu ni Rosario. "Da vakarokorokotaka na Tinana tabu na Kalou, e na dau okata noda Rosario, ni sa rui vinakata ko koya. Ia, sa dau rogoca nodra kerekere na Kirisitiano, ka solia me ra qaqa vei ira nodra meca mai vuravura oqo, ni ra masuti koya e nodra Rosario, me vukei keda talega me da qaqa talega ko keda vei ira na demonio mai Iferi."

MISTERIO VAKAREKIREKI.

E lima:

1. Sa tukutuku na Agelo kivei Maria: "Sa yaco me tamata na Luve ni Kalou.

2. Sa sikovi Elisabeta ko Maria ka vukei koya.

3 Sa sucu mai ko Iesu nai Vakabula.

4. Sa muria na lawa ni vakasavasavataki ko Maria.

5. Sa laukune ko Iesu e na vale tabu.

Na Misterio limalima oqo sa ra vakatokai me Misterio vakarekireki, ni ra sai vakananumi kivei keda ni reki sa kauta mai e vuravura oqo nai Vakabula ni sa lako mai kina.

Ni laivi ira na gone lalai me ra lako mai kivei au.

Koi au na gau ni sala, koi au na Dina, koi au na bula.

Ni mai vuli kivei au, ni'u sa yalomalua ka yalomalumalumu.

AI KA DUA NI MISTERIO.

Vakarekireki.

SA TUKUTUKU NA AGELO KIVEI MARIA : — SA YACO ME TAMATA NA LUVE NI KALOU.

Vua ni Misterio : NA YALOMALUMALUMU.

Sa va na udolu na yabaki sa tiko vakaloloma ko Vuravura, ka sa bera ga nai Vakabula.

Tikotiko, sa mani yaco na kena gauna; sa talai yani e dua nai Agelo ko Gaberiele, me lakani vei Maria: ka sa vaka: " Sa loloma Maria, kemuni sa sinai e na garasia, sa tiko vata kei kemuni ko Koya na Turaga!" Sa kurabui ko Maria ka sa rere talega. " Kua ko ni rere, Maria, ko ni sa lomani mai vua na Kalou, ko ni na kunekune ka na vakasucuma e dua

na gone, ko ni na vakatokai Koya mei Iesu. E na Turaga levu, a Luve i Koya sa tiko e cake sara..." Sa qai kaya ko Maria : " Koi au na vada ni Turaga.." Ka sa qai yaco me tamata vakataki keda na Luve ni Kalou !

A Misterio talei ! sa kenai vakananumi kivei keda na *Masu ni tukutuku ni Agelo*, ni sa qiri vakatolu e veisiga na kena lali.

Turaga Iesu, ni solia mai me'u vakaivota e na reki ni misterio levu oqo, na nomuni *yaco me tamata.* Ko ni sa yaco me tamata me vakabula na yaloqu ; ia, e na vuku i koya na Tinamuni - tabu, ni solia mai na yalomalumalumu na vua ni misterio oqori ; ni solia mai me'u rawata sara kina na daulomani kemuni, na qaravi kemuni e na bula oqo, me'u laki reki vata kei kemuni tawa mudu e na bula kadua ki Lomalagi.

Ka talei na yalomalumalumu i Maria ! Ke sa bau rawa kivei keda ! Kevaka ko ni kunea eso na gauna me tubu e lomamuni na viavia levu, ni duivakananuma lo, " na ka vinaka sa tu vei au, sa vu vua na Kalou. duadua ga. " E tubu tale na viavia dokai, nanuma tale na kena levu na nomui valavala ca eliu, e na dodonu me tubu kina vakalailai na YALOMALUMALUMU.

Nanuma sara nona yalomalumu talei ko Maria !

AI KA RUA NI MISTERIO.
Vakarekireki.

SA SIKOVI ELISABETA KO MARIA KA VUKEI KOYA.

Vua ni Misterio : NA VEILOMANI.

Sa yalololoma sara ko Maria! Na loloma ga ka waqa tu e lomana sa kauti koya me laki sikova na wekana ko Elisabeta, na tina i Ioane Batita. Sa yawa na vanua e tiko kina ko Elisabeta, sa sala dredre ; sa vosota ga ko Maria ka sa lako.

Ni sa tadu yani ko Maria sa tavaki Elisabeta. Ia e na domo ni nona vosa sa ladelade ko Ioane Batita e na kete i tinana ! e na kena gauna donu koya, e na loloma i Iesu sa seavu na duka ni vuda vei Ioane Batita. Ia ka e na rarama ni Yalo-tabu, sa vakavinavinaka ko Elisabeta vei Maria ka vaka : " Ni sa

kalougata vakalevu vei ira na yalewa kecega, a sa kalougata talega na vua ni ketemuni...." Sa rogoca ko Maria, sa vakamalumalumu ka vakavinavinaka vua na Kalou : " Me sa dokadoka na Turaga na yaloqu. " *Magnificat anima mea Dominum...*

Iesu noqu Turaga me'u vakaivota e na reki, sa tu vei iratou ko Maria, ko Elisabeta kei Ioane Batita e na siga koya. Ni lewa, Turaga, me tu vei au na loloma me vaka sa tu vei iratou oqo ; loloma vua na Kalou, loloma vei ira na tamata e na vuku ni Kalou. Ni rogoca noqu kerekere e na vuku i Maria na tinamuni yalololoma.

Ka talei nona loloma ko Maria ! ka talei na viritute oqo ! E na DINATA, e da kila na Kalou ; na LOLOMA na sala e da rawa yani vua. Na viritute vakalou e na tawamudu vaka na Kalou. Me sa tu ga kivei keda na loloma, sai koya na lewe ni veivunau, nai vunau levu, na veilomani.

Da nakita me vakataki Maria ni sa daulomani ira na tamata tani.

AI KA TOLU NI MISTERIO.
Vakarekireki.

SA SUCU MAI KO IESU NAI VAKABULA.

Vua ni misterio : NA VAKARORORO.

Na Daulato-tabu ko Maria, sa kawa i Tavite ko koya, sa kawa i Salomone na Tui rogo levu, ia ka sa vakamalumalumu ga, ka vakarorogo e na ka kece sa lavaki.

E na vakarorogo ga, sa laki Betelema ko Maria, mani vakasucu kina. Mai Betelema, sa vakaloloma tu, sa nonai vakaruru na qara ni vatu, na vale ni manumanu. Sa rarawa na lomana e na vuku ni luvena ka sucu e na vanua vakaloloma vaka oqo. Ia, na vosota sa ganiti ira era vakarorogo e na lewa ni Kalou.

Ia sa tiko na gone, sa cuva sobu vua, ko Maria, sa levu nona reki ni sa raica na luvena sa luve ni Kalou.

A ka ni reki levu talega ni sa raici ira nai vakatawa ni sipi e ra mai cuva vua na Kalou ka yaco me tamata. E ra lako mai e loma ni bogi ni ruru ka tiko lo na vanua, a gauna vinaka oqo me da toro vei Iesu. E ra dravudravua nai vakatawa ni sipi, e sega na yau, era lako ga, ka vakararavi matua ki vua nai Vakabula ka sucu mai ; era tamata vinaka, " sa gu dodonu na lomadra." Ia na Agelo e le vuqa e ra seresere tiko : " Me ia na gloria vua na Kalou ki cake sara ; me ia na cegu kivei ira na tamata sa gu dodonu na lomadra."

Turaga Iesu, ni solia mai me'u vakaivota e na reki sa tu vei Maria, vei Iosefo, vei ira na Agelo, vei ira nai Vakatawa ni sipi e na bogi sa ia kina na Misterio levu oqo mai Betelema. Ia, e na vuku i koya na Tinamuni-tabu, ni'u sa nanuma talega na nomuni davodavo vakaloloma, ni solia mai me'u beca na ka vakavuravura, me'u kabiti kemuni tikoga, me tu vei au na vakarorogo dina.

Ka talei nona dauvakarorogo ko Maria ; me sa bau rawa kivei au na Vakarorogo. Ni sa vosa ko na Kalou, sa ka lialia dina na tukuna vakataki Satana, " au bese." Da vuku cake, da vakarorogo ni sa vosa mai na Kalou na Turaga ni veituraga.

Da nakita me vakarorogo vakavinaka vua na Kalou vakataki Iesu, vakataki Maria : "Turaga me yaco mai na nomuni lewa."

AI KA VA NI MISTERIO.
Vakarekireki.

SA MURIA NA LAWA NI VAKASAVASAVATAKI KO MARIA.

Vua ni Misterio : NA YALOSAVASAVA.

A kena lawa vei ira na kai Jiu: kevaka e dua na yalewa sa vakasucu, me sa lako ki vale-tabu me vakasavasavataki kina. — A kena lawa tale me cabori vua na Kalou na ulumatua tagane ni sa qai sucu mai.

Ia na lawa ruarua oqo e sega ni baleti rau na veiluveni tabu. Ko Maria sa yalosavasava sara, ko Iesu sa Kalou dina, e sega ni yaga ni cabori vua na Kalou. Ia ka sa lomadrau sara me vakabauta na *veilawa* me nodai vakarau ko keda na tamata. Ia e na siga sa lokuci e na lawa, nai ka vasagavulu ni siga ni sucu

oti na gone, ko Iosefo kei Maria erau kauti Iesu ki vale-tabu. Ia, koi rau na qase ko Simeone kei Ana, sa rau wawa tu. E na rarama ni Yalo-tabu, erau kila ni sa tądu mai na Mesia, *na rarama me vakasalataki ira na veimatanitu...* Ia ka sa dua tale nona vosa ko Simeone ; ka sa kila kina ko Maria ni sa na vakararawataki na luvena e na vukuda. Sa cuva sobu ka vakavinavinaka ga, sa cabora ga na luvena me bula kina na kawa i Adama.

Turaga Iesu, ni solia mai me'u vakaivota e na reki sa tu vei rau na yalododonu oqo ko Simeone kei Ana, e na siga ko ni a cabori kina vua na Kalou ; e na vuku i koya na Daulato-tabu yalosavasava ka dau vakamalumalumu me muria nodra lawa ni vakasavasavataki na yalewa tani, ni loloma mai kivei au, Turaga me'u yalosavasava tikoga vakataki kemuni vakataki Maria.

Ka talei na yalosavasava i Maria ; me bau rawa kivei au na yalosavasava. A yau levu duadua oqo, sai koya nai ukuuku ni yalo ni tamata, sai koya nai tovo e da matalau kina vua na Kalou, nai tovo e da kunea kina na Kalou, io na ka dina sa golevi keda kina na Turaga ; na yalosavasava na darava ki Lomalagi. Me da nakita me maroroya ka vakaikuritaka tikoga noda YALOSAVASAVA.

Maria yalosavasava, ni masulaki keimami.

AI KA LIMA NI MISTERIO.
Vakarekireki.

SA LAUKUNE KO IESU E NA VALE TABU.

Vua ni Misterio : NA DAU QARAVI IESU.

Vaka sa kenai vakarau vei ira na kai Jiu sa rau dau lako ki Ierusalema e na veiyabaki ko Iosefo kei Maria me rau tiko e na soqoni ni Lotu.

Ni sa 12 nona yabaki ko Iesu sa lako kei rau nona qase. Oti na soqoni, sa ia na vakarau suka. Sa mani tiko kina ko Iesu me vakarorogo e na lewa i Tamana mai Lomalagi. E gau ni sala sa rau raica nona qase ni sa yali ko Iesu ka rau taqaya kina vakalevu. Sa rau lesu tale mai me qárai koya. E nai ka tolu ni bogi sa rau kunei koya e na vale tabu; sa tiko vei ira na Vuku, "sa daurogoci ira, dautarotaro

vei ira," ka ra taleitaka na gone ko ira na Vuku.

Da vakananuma na levu ni nona rarawa ko Maria, bogi tolu ni tawase kei na Luvena, da nanuma talega nona reki ni sa kunei koya tale.

Sa ratou mani lesu tale ki Nasarete, ka sa kainaki e nai Vola-tabu ni sa "dauvakarorogo vei rau" nona qase, ko Iesu.

Turaga Iesu, ni solia mai me'u vakaivotà e na reki sa tu vei rau ko Iosefo kei Maria ni rau qarai kemuni oti bogi tolu, erau qai kunei kemuni mai vale tabu. Ni vukei au mai me'u kakua ni'u biuti kemuni me qaravi Satana e nai valavala ca. Ke'u vakaloloma e dua na siga me bale kina, ni loloma mai vei au me'u qarai kemuni totolo e na veivutuni levu kei na kofesio vinaka. Turaga me'u sa nomuni, me'u sa tu vei kemuni tikoga.

Ka talei nona reki e na dautiko vei Iesu ko Maria: ia sa ka talei dina na tiko vata kei Iesu, na duavata kei koya, oqo na ka yaga duadua. E na papitema eda a yalataka me biuti Satana, eda a yalataka me duavata kei Iesu, me QARAVI IESU e na bula oqo, me da tiko vua tawa mudu e na bula kadua.

MISTERIO VAKARARAWA.

E lima:

1. Sa rarawa ko Iesu mai Oliveto.

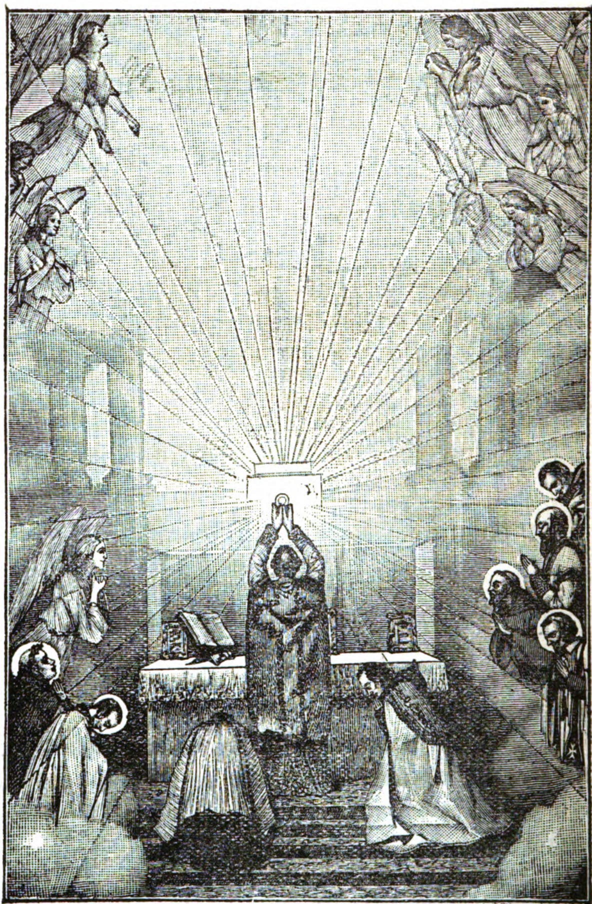
2. Sa lausakoci ko Iesu.

3. Sa vakaisala e na kau votovotoa ko Iesu.

4. Sa colata na koruse ko Iesu.

5. Sa lauvako e na koruse ko Iesu.

Na Misterio limalima oqo sa ra vakatokai me Misterio vakararawa, e na vuku ni ra sai vakananumi ni rarawa, ni mate sa vosota nai Vakabula me sorovaki keda.

Nai soro ni Misa, nai vakananumi ni soro ni Koruse;
sai vakananumi ni veimisterio vakararawa.

AI KA DUA NI MISTERIO.
Vakararawa.

SA RARAWA KO IESU MAI OLIVETO.

Vua ni Misterio: NA VEIVUTUNI.

Ni ra vakayakavi oti ko Iesu kei ira nonai Apositolo, ni caka oti nai Ukarisitia, sa ratou cabe ki na dela i Oliveto. E ra yaco kina, sa toro yani duadua ko Iesu, sa cuva sobu ka masu matua...

Ia ka sa vakasamataka na kena bibi nai valavala kei Vuravura, na kena ca vua na Kalou. Sa namaka talega na veirarawa e ra vakarau vakatotogani koya kina na daulaba. Sa macala talega e lomana na levu ni tamata e ra rusa tawa mudu, sa via vakabulai ira; sa kila talega ni sa lewe levu e ra na sega ni vakayagataka nonai soro... Na veika oqo sa vakaocai

koya, sa bale sobu ki na qele, sa taqaya, sa rere, sa buno levu, bunotaka sara na dra... "Tamaqu, ke sa rawa me sa yawa vei au na bilo oqo."

Sa lako mai e dua na Agelo me mai vakacegui koya sa mani gumatua kina ko Iesu e na masu : "Ia me kakua ni'u vakatau vei au, me yaco ga na nomuni lewa." Sa soli koya ko Iesu me sorovaki keda kece na tamata.

Turaga Iesu, e na vuku ni nomuni rarawa bibi oqo mai Oliveto, ni vakatubura e lomaqu na veivutuni dina kei na cata sara nai valavala ca. Ni vagumatuataki au mai e na masu e na yalodina kei na yalosavasava. Me sa vukei au kina na Tinamuni tabu e na daumasulaki au.

Ka levu nona dau cata nai valavala ca ko Maria! Sa rau lomavata kina ko koya kei na Luvena. Na yalona sa kabita na Kalou tikoga; sa dau tagi ga e na vuku ni valavala ca ka vuna na mate i Iesu na luvena. Vakataki koya me sa lewe ni yaloda na daucata kei na daurerevaka nai valavala ca, me tu ga e lomada na VEIVUTUNI dina.

AI KA RUA NI MISTERIO.
Vakararawa.

SA LAUSAKOCI KO IESU.

Vua ni Misterio : NA TOTOGITAKA NA YAGODA MEI SAU NI NODAI VALAVALA CA SE ME KENAI TAROVI.

Sa vesu ko Iesu ka sa kau ki na mataveilewai i Pilato. Sa macala vei Pilato sa tawa cala ko Iesu, ia ka me mudu se cegu nodra yaloca nai taukei kivei Iesu, sa soli koya me lausakoci. Sa kau yani ko Iesu ka vesu e na dua na duru. E ra luvata nonai sulu, ka ra sakoci koya e matadra na le vuqa. Sa rui ka rerevaki na ka sa yaco oqo ; e sega e dua nodrai vakarau na daulaba, e ra kitaka ga ka oca na ligadra. Sa dra taucoko na yago ni Turaga sa seva na tiki ni

lewena, sa mavoa taucoko na yagona e na we ni sako.

Ni bau vakayalo, koi kemuni na Krisitiano, ni nanuma na nomuni Turaga ka vakacacani vaka oqo, mo ni qai kila na vua ni valavala ca. Sa lausakoci na Turaga sai sau ni nomuni gadreva ca, rai ka ca, nanu ca... Ni mai vuli vei Iesu ni vakacacani vaka oqo, ni mai vulica dauvakatotogitaka na yagomuni mei sau ni valavala ca.

Ko ira na yalododonu e lailai ga nodra cala ka ra dau vakataki Iesu e na ka oqo, era totogitaka na yagodra ka ra vosota na rarawa, na mate, era taura na lolo, kei nai valavala vaka koya.

E vaka evei ko keda ?

Turaga Iesu e na vuku ni nomuni rarawa rerevaki ni ko ni sa lausakoci, ni vukica na lomaqu, ni lewa me kakua ni ka'u rui karona na yagoqu, kakua ni ka'u qara tale na marau ca. Ni vukei au mai, vakadeitaki au mai, me'u yalosavasava, me'u veivutuni, me'u totogitaka na yagoqu mei sau ni noqui valavala ca.

Ia sa yalosavasava sara ko Maria, sa sega ni yaga vua me totogitaki koya, sa tawa tauvi valavala ca. Ia ka sai vunau ni Lotu, sa vakabauta ga ko koya. Sa dau muria me nodrai vakarau na Krisitiano, sa vakayacora ga me duavata kei na Luvena. I Maria ni masulaki au mai me'u veivutuni tikoga me'u sa taura nai valavala ni veivutuni na vua ni misterio oqori.

AI KA TOLU NI MISTERIO.

Vakararawa.

SA VAKAISALA E NA KAU VOTOVOTOA KO IESU.

Vua ni Misterio : NA DAUKAWALETAKA NA BECI.

Me da nanumi Iesu ni sa tiko e ligadra na daulaba ka ra vakalialiai koya na Turaga? E ra tuvi koya e na dua na kote damudamu, e ra qai talia e dua nai sala ni kau votovotoa, ka ra vakatikora vakaukaua e uluna; e ra vàkatura edua na gasau e ligana, e ra kasivita na matana ka yaviti koya... E ra mani vakatekiduru vua ka ra vakalialiai koya sara; era kaya: Sa loloma, na nodra tui na kai Jiu.

Sa vaka evei? e na so tale na Krisitiano e ra nanuma rawa na Turaga sa vakacacani vaka oqo, vakalialiai vaka oqo, ka e ra na qarava tale na viavia

dokai, na viavia rairai, na via vakalevulevui? Sa vakacacani na Turaga, sai sau ni noda veitovo ca vaka koya. Me da mai vuli vei Iesu me vosota na vakalialiai, na beci, da vulíca na daurekitaka nai tovo oqo vakataki koya.

Turaga Iesu, e na vuku ni rarawa rerevaki sa yaco oqo vei kemuni, ni lomani au mai me'u tamata dina, me'u tabaka matua na viavia levu, na viavia dokai, me kakua ni ka'u qaravi au wale, me'u vakataki kemuni, ka yaga ki na yaca ni krisitiano. Me sa vukei au kina na Daulato-tabu yalomalumalumu.

Ia sa vakataki Iesu sara ko Maria, e na nona bula taucoko sa dautiko lo; sa sega ni kune vua na viavia rairai se na cava tale vaka oqo. E na gauna sa beci ka vakalialiai na luvena, sa beci ka vakalialiai ko koya; sa mani vosota vakarekireki ni duavata kina kei na luvena. I Maria na nodrai tokoni na krisitiano, ni masulaki au mai me'u vakataki kemuni, me rawa kivei au na vua ni misiterio oqori, na DAUKAWALETAKA NA BECI.

AI KA VA NI MISTERIO.
Vakararawa.

SA COLATA NA KORUSE KO IESU.

Vua ni Misterio : NA DAUVOSOTA.

Me da nanuma na Turaga ni sa colata lako nona koruse bibi, ka muria na sala ki Kalevario; da muri Koya kina. Kocei e nanuma rauta na levu ni nona rarawa? Sa bale vakatolu ki na qele, ni rui oca ko koya... Nona rarawa ni rau sota kei tinana... Na luve ni Kalou sa rui malumalumu, sa yaga me dua na vulagi ko Simone me veivukei kaya... Ko Veronika na yalewa yalololoma sa tavoya na mata ni Turaga sa rui vakaloloma tu... Na yalewa yalododonu eso era tagi muri Iesu ka sa vakacegui ira ko koya.

Ni da nanuma na Turaga sa vakacacani vaka oqo,

e vakaevei ? e na sega ni tubu e lomada na via colata talega noda koruse ? e da na sega ni vosota vakare kireki na veirarawa lalai se *koruse* lalai e yaco kivei keda e vuravura oqo ? Da mai vulica vei Iesu na dauvosota, na daucolata noda koruse.

Turaga Iesu, e na vuku ni rarawa bibi ka yaco kivei kemuni ni ko ni colata na koruse ka cabe ki Kalevario, ni lomani au mai, ni solia mai na nomuni garasia me sa kakua vei au na yalolailai, na welewele, me'u sa dauqaravi kemuni e na yalo dina, me'u sa vakavinavinaka ga e na gauna ni tovolei, me kakua ni ka'u didi, ni sa yaco vei au eso na koruse lalai, me'u sa DAUVOSOTA GA.

Sa rau duavata ko Iesu kei Maria. E na gauna sa sa vakacacani kina na Luvena ko Maria, e ra dui dro nai Apositolo, ko koya kei Ioane erau muri Iesu ki Kalevario. Ko Maria sa cabora na Luvena vua na Kalou me sorovaki keda, sa domona me ra bula tale na luve i Adama. Maria, ni golevi au, ni vukei au, me'u muri Iesu kei kemuni, me'u sa vosota ga na veirarawa sa yacovi au, na vua ni misiterio oqori.

AI KA LIMA NI MISTERIO.

Vakararawa.

SA LAUVAKO KI NA KORUSE KO IESU.

Vua ni Misterio : NA LOMANI IRA GA ERA CATI KEDA.

Da vakananuma na Turaga Iesu sa rui vakaloloma tu ni ra vakadavori koya e na koruse ko ira na daulaba, ka ra veidreyaka sara... era tukia nai vako balavu e ligana, e yavana... Sa galu ga ko Iesu e na veika e ra kitaka vua. E ra qai vakamata na koruse ka sa kuri vakalevu kina nona rarawa na Turaga ni sa lili e na we ni vako walega. Sa ia talega na vosalevu kei na vakalialiai : " kevaka ko sa luve ni Kalou mo lako sobu mai na koruse. " Ko Iesu sa masulaki ira sara nona daulaba..., sa solia na tinana me tinada.., sa oti nodai soro, sa ciba sara ko Iesu.

E levu na ka me da taleitaka e na misiterio oqori ; da taleitaka vakalevu cake nai valavala i Iesu kivei ira na vakacacani koya, sa galu, sa vosota, sa masulaki ira era kitaki koya vakaca. Ai vunau levu kivei keda oqo. Da muria ne ; ke dua sai valavala ca kivei keda, ke dodonu me dai valavala vinaka kivei koya. Kakua ni da cati ira era vakacacani keda se ra cati keda ; vakataki Iesu da lomani ira noda meca.

Turaga Iesu, e na vuku ni nomuni rarawa levu ni ko ni sa lauvako ki na koruse se lili kina. Ni loloma mai kivei au me'u sa lomani kemuni ka mate e na vukuqu, me'u sa vakataki kemuni sara ka lomani ira era cati au se via vakacacani au.

Sa vakarau ciba ko Iesu sa buli na tinana me tinada : "oqo na tinamu." E na gauna ni oca, ni yalolailai, me da gole ga vei koya na tinada, sa lomani keda ko koya. Vakataki Iesu sa vakavulici keda me da lomani ira na tani kece, vakalecalecava nodra cala ko ira era cala kivei keda. I Maria, na tinaqu, ni vukei au mai me'u sa rawata na vua ni misiterio oqori, me'u SA LOMANI IRA SA CATI AU.

MISTERIO VAGOLORIA.

E lima:

1. Sa tu cake tale mai na mate ko Iesu.
2. Sa cabe ki Lomalagi ko Iesu.
3. Sa lako sobu mai na Yalo-tabu kivei ira nai Apositolo.
4. Sa lave ki Lomalagi ko Maria.
5. Sa buli ko Maria me Ranadi ni Lomalagi kei Vuravura.

Na Misterio limalima oqo sa ra vakatokai me Misterio vagoloria ; ra sai vakananumi kivei keda ni sa dodonu me da dokai Iesu mada kei Maria talega ni rau sa tadu ki Lomalagi, koya na vanua sa vakarautaka me noda ko Iesu.

Sa tu cake mai na mate (ko Iesu) me vaka sa yalataka mai ko koya.

Ia, kevaka eda sa vakadinata ni sa mate ko Iesu mani tu cake tale mai, e na VAKA TALEGA KINA ko ira era mate oti, e na vuku i Iesu sa na kauti ira tale kei koya na Kalou. (Paulo, Cesal. IV, 14.)

Ia, e na vaka kina, eda na qai tiko vata kaya na Turaga ka tawa mudu. (ibid, 17.)

AI KA DUA NI MISTERIO.
Vagoloria.

SA TU CAKE TALE MAI NA MATE KO IESU.

Vua ni Misterio: NA DINATA.

E na siga-tabu ni Paseka, ni sa mataka lailai sa tu cake tale mai na mate ko Iesu. Na yalona ka laki tiko ki Ifereno, mani bogi tolu vata kei ira na yalododonu era toka kina, sa mai tiko tale kei na yagona sa davo e nai bulubulu; sa bula tale ko Iesu, sa biuta nai bulubulu, sa lade ki cake. Ko ira nai Vakatawa era rere vakalevu era bale sobu ki na qele. Sa vura mai na Agelo, sa vakabalea na vatu levu ka soqota nai bulubulu, sa tukuna yani nona tu cake tale nai Vakabula. Ko Iesu sa raivotu vei Tinana, vei ira na yalewa yalodcdonu kivei ira talega na Apositolo eso.

Ia da taleitaki Iesu ni sa tu cake mai na mate ko koya e na nona kaukaua ; sa tu cake tale me vaka na nona vosa, sa qaqa ko koya. Da reki talega, ni sa bula tale ko Iesu sai vakadinadina ni da na tu cake tale mai na mate ko keda edua na siga. Sa dina na Lotu, me sa bula cake noda dinata ! Edua na siga eda na laki tiko vata kei Iesu ki Lomalagi !

Turaga Iesu, au cuva sobu vei kemuni, au dokai kemuni ni ko ni sa cabe mai nai bulubulu ko ni qaqa vua na mate ; au sa taleitaka na nomuni kaukaua vakalou. Sa luvu na yaloqu e na reki e na vuku ni vosa oqo sa baleti au : "me vaka sa tu cake mai na mate ko Iesu e na nona kaukaua, e vaka talega kina au na bula tale e na nona kaukaua." Sa dina ! Turaga ni vukea noqu dinata, ni vakalevulevutaka noqu dinata, me'u vakataki Maria kei ira na Maretire, me'u sa muri kemuni ki cake e na siga ka'u na mate kina.

Me da nanuma na levu ni nona reki ko Maria e na gauna sa raivotu vua ko koya na luvena, ni sa tu cake tale na luvena mai na mate ; ka me da reki vata kaya.

Maria na tinaqu, masulaki au mai, ni vukei au mai, me'u vakataki koya na luvemuni ka soli koya me nodai vakarau, me'u vakarorogo tikoga vua, vakabauti koya e vuravura oqo, ka bula vata kaya tawa mudu.

AI KA RUA NI MISTERIO.

Vagoloria.

SA CABE CAKE KI LOMALAGI KO IESU.

Vua ni Misterio : NA VAKARARAVI.

Ni sa tu cake tale mai nai bulubulu ko Iesu, sa tiko tale bogi vasagavulu e Vuravura. Sa vakadeitaki ira nonai- Apositolo e na vuli kece sa dewaca oti kivei ira. Sa tauyavutaka dina nona Ekelesia ; sa yalataka na Yalo-tabu kivei ira. " Sa soli mai kivei au na veikaukaua kecega mai Lomalagi kei Vuravura." Ia ni'u vakarau lako yani, au solia vei kemuni na veikaukaua oqori : " Me vaka sa talai au ko Tamaqu, au sa talai kemuni... — Ni laki vunau kivei ira na mataqali kecega, mo ni papitemataki ira e na yaca i

Tamana kei na Luvena kei na Yalo-tabu...— Me ra vakabauta na ka kecega ka'u a tataunaka kivei kemuni. Ko e na vakabauta ka papitema e na bula, ko e na sega ni vakabauta e na rusa...." Oti, sa taburaki ira ko Iesu, ka ra raici koya ni sa cabe cake. Tikotiko, edua na o sa lati koya, e ra sega ni raici koya tale.

Turaga Iesu, au dokai kemuni, ni ko ni cabe ki Lomalagi e na nomuni kaukaua vakalou, au sa taleitaki kemuni sara. Ko ni sa lako me vakarautaka edua na neimami tikotiko. Turaga au via lomani kemuni, ni ko ni sa rui lomani au; au sa vakararavi vei kemuni; au vakararavi ki na nomuni yalayala, me'u rawata na nomuni garasia e Vuravura oqo, kei na bula kadua ki Lomalagi.

Ni sa cabe oti ki Lomalagi ko Iesu, sa dautiko tikoga kina na yalo i Maria, ka levu nona gu kina. Ke'u bau vaka oqori koi au, ia me gole tu ga na yaloqu ki Lomalagi, me tu kina noqu nananu kece, noqu gu taucoko. Ia, au via beca na ka vakavuravura, na ka wale, au gadreva duadua noqu vanua vinaka sa vakarautaki tu ki Lomalagi me noqu tawa mudu.

Maria na tinaqu, au vakararavi ki nai soro i Iesu, ia, e na nomuni masulaki au, ni vakalevulevutaka mai noqu VAKARARAVI kina.

AI KA TOLU NI MISTERIO.
Vagoloria.

SA LAKO SOBU MAI NA YALO-TABU KIVEI IRA NAI APOSITOLO.

Vua ni Misterio: NA LOLOMA.

Ni sa cabo oti ki Lomalagi ko Iesu e na siga ni Asesio, me muria nona vosa era soqoni vata na Apositolo ki na dua na vale. Era toka lo kina ka ra daumasu lomavata kei Maria na Tina i Iesu. Ia e na siga ni Penikosite "sa rogo vakasauri mai Lomalagi vaka na domo ni cagi levu. Era qai raica na ka sa vaka na yameyame ni buka, ka veisebayaki ká toka yadua vei ira kece; era qai sinai kece e na Yalo-Tabu." Era qai vuki me tamata vou kina, sa rarama na yalodra, era qai gumatua sara; era rawata na duivosa-

vosa, era bolea na mate, era yaco sara ki nai yalayala kei Vuravura me kauta kina na Lotu.

Da taleitaka nai cakacaka ni Yalo-Tabu kivei ira na Apositolo. Tamata rere, yalolailai mada, era qai yalodina, gumatua ka tawa rere, ni sa qai tiko vei ira ko koya na Yalo-Tabu. Sa vakayavalati ira na loloma sa qai tu e lomadra, era taukena na rarama ka ra sa laki solia kivei ira na tani.

Turaga Iesu, ko kemuni, vaka ko ni a yalataka mai, ko ni a tala na Yalo-tabu kivei ira na Apositolo, ni yalovinaka me tala kivei au na nomuni Yalo-tabu, na dauvakacegu, me sa mai caudreva e yaloqu na loloma bula ; na loloma, nai vakatakilakila ni nomuni tamata. Ia me'u sa lomana vakaidina na Kalou, me'u sa lomani ira na tani e na loloma dina, na loloma vakayalo.

E na siga ni Penikosite, ni sa yacova oti na Yalo-tabu ko Maria, sa qai uasivi sara nai tovo ni yalona, sa waqa sara kina na loloma dina.

Maria na Tinaqu, ni vukei au mai e na nomuni masu ; me sa rawa kivei au kina na garasia ni Yalo-Tabu me sa mai toka e lomaqu ko koya, me biu tani na gu ki na ka vakavuravura, me lalaga mada na yaloqu me qai sinai vutu e na LOLOMA mai vua na Yalo-Tabu.

AI KA VA NI MISTERIO.
Vagoloria.

SA LAVE KI LOMALAGI KO MARIA.

Vua ni Misterio : NA MATE VINAKA.

Ni sa biuti vuravura ko Iesu, sa dau gu vakalevu ko Maria me muri Koya ki Lomalagi. Sa wawa dede, ka sa laki waqa levu cake tikoga na loloma e yalona. Sa qai yaco na kena siga, e na levu ni nona loloma, sega na malumalumu, se dua na mate, rau sa tawase kina na yalona kei na yagona. Ni sa oti nonai cegu, era kauta vakarokoroko na yagona ki nai bulubulu ko ira na Apositolo. Bogi tolu sa ia toka na sere me doka na Kalou ka me taleitaka na Daulato savasava. E kainaki ni laki duavata na domo ni Agelo kei na domo ni Apositolo.

E nai ka tolu ni siga sa mani dola nai bulubulu, ka sa lewa ko Iesu me bula tale na yago nei tinana, ka ra laveta cake ki Lomalagi ko ira na Agelo. Ue! na levu ni nona reki ko Maria! Ia da taleitaka nonai votavota ko Maria, da reki vata kaya.

Turaga Iesu, sa qai rawa mo ni sauma vei Maria na tinamuni na veika ko ni a yacova vua. Ko ni a tiko vua eliu, sa qai tiko vei Kemuni ko koya. Ko ni sauma nona yalomalumalumu, nona yalosavasava. Ka vinaka na dauqaravi Kemuni e na bula oqo, sa rui uasivi na tiko vei Kemuni e na bula kadua.

Maria na Tinaqu ko ni tiko vata kei na Luvemuni! ia ni vukei au mai meu mate vakavinaka vakataki kemuni; ni tukuni au sara vei Iesu e na siga koya, ka me ra mai kauta na yaloqu ki Lomalagi ko ira na Agelo me'u reki vata kei Iesu vata kei kemuni tawa mudu.

AI KA LIMA NI MISTERIO.
Vagoloria.

SA BULI KO MARIA ME RANADI NI LOMALAGI KEI VURAVURA.

Vua ni Misterio : NA VAKARARAVI VEI MARIA.

Sa curu ki Lomalagi ko Maria ni ra laveti koya na Agelo. Sa waraki koya ko Iesu, sa solia vua nonai tikotiko e cake sara, me uasivia kece na Agelo kei ira na Yalododonu. Era tavaki koya ko ira na lewe i Lomalagi, sa ra cavuta tale vata kei Gabriele na Arkagelo : " Sa loloma Maria kemuni sa sinai e na garasia... "

E dina sa siga ni reki levu mada e Lomalagi na siga ni Asesio, ni sa cabe kina ko Iesu e na nona kaukaua vakalou, sa qaqa ko Koya. Ia ai karua ni

siga ni reki levu na siga ni Asopesio i Maria. Sa buli koya ko Iesu me Ranadi ni Lomalagi kei Vuravura, ka sa solia vua na veika e rauta nai tavi ni Ranadi; sa vakaisala me rauti koya kei na nonai tavi. Sa dodonu me da vakalagilagi koya! Ia me sa nodai vakacegu talega na daunanuma ni sa tu noda Ranadi kei na Tinada yalololoma mai Lomalagi.

Turaga Iesu, au vakavinavinaka vei Kemuni e na veika kece ko ni a rekitaki Maria kina. Ni lomani au mai e na vuku i koya na Ranadi ni Lomalagi me'u sa vakataki koya. Me tu vei au na reki e na Komunio, na yalomalua vakataki Maria, me yaga kivei au na dauyacovi Kemuni e na Komunio.

Maria, noqu Ranadi, au sa vakararavi kivei kemuni, ni loloma mai kivei au, ni vota mai na yau vakalomalagi sa tataunaka kivei kemuni ko Iesu. Me tu talega e lomaqu na gu dina me yaco ki Lomalagi. Ninaica ka'u na raici Iesu, raici kemuni kina? A noqui otioti oqo, ka'u domona vakalevu.

A MISTERIO VAKAREKIREKI.

1.

Sa mai tukutuku yani
Na Agelo vei Maria
Sai koya ka lesi mai
Me Tina ni Vakabula
Sa qai yaco me tamata
Na Luvena na Kalou
Me da vulica vei koya
Na vakamalumalumu.

2.

Sa talevi Elisabeta
Na noda marama levu
Me rau rekitaka vata
Na loloma ni Kalou
Da vulica vei Maria
Na dauveilomani
Sai vunau ni Luvena
Ka tataunaka mai.

3.

Sa sucu nai Vakabula
Vakatokai mei Iesu
Nona vale vakaturaga
Na vale ni manumanu
Na Kalou ni Lomalagi
Sa vakadravudravua
Me da beca kece yani
Na ka vakavuravura.

4.

Sa mai cabori ko Iesu
Ki na vale ni Turaga
Ko Maria sa muria tu
Nodra lawa na yalewa
E rau sa vakarorogo
Me da kila kece kina
Ni sa nodai tavi tiko
Me vakarorogo tu ga.

5.

Koi rau kei Iosefo
Ratou laki Paseka
Ki na nodra vale ni soro
Ka tu e Ierusalema
Ni sa vuni kina ko Iesu
E rau vakasaqara
Da qara sara na Kalou
Ni da sese mai vua.

A MISTERIO VAKARARAWA.

1.

Sa rarawa levu ka rere
Ko Iesu mai Oliveto,
Sa tekiduru e na qele
Ka dau masumasu no.
Ni da sa vakatovolei
Se rarawa na lomada,
Da masu ka vakararavi
Vei Iesu na Tamada.

2.

Era vesuka ki na duru
Mani sakoca matua ;
Sa dra na yagona ko Iesu
Sa qeqera na lewena.
Oqo na kenai vunau:
Da vakararawataka
Na yagoda daumarau,
Dau i valavala ca.

3.

Era vakaisalataka
Na ulu tabu i Iesu
E na kau votovotoa
Mani vakaisina tu.
Ni da vakalialiai,
Da vakananumi Iesu,
Da masu ka vosota mai
Ka vakamalumalumu.

4.

Sa colata nona koruse
Sa mani malumalumu,
Sa daubale ki na qele
Ni sa oca vakalevu.
Na koruse ka lesi mai
Me da colata tikoga
Ki nodai otioti
Me rawa kina na bula.

5.

E dela i Kalevario
Sa lili e na koruse,
Sa mate me nodai soro
Na tamata kecekece.
Sa lomani ira nona meca
Ka masulaki ira mai ;
Da buluta talega na ca
Ni da sa vakacacani.

A MISTERIO VAGOLORIA.

1.

Sa bula tale na Turaga
Sa qaqa vua na mate,
Sa guca ka rawa na meca
Da reki ka seresere,
Ni sa bula mai ko Iesu
Sa sega tale ni mate,
Da veivutuni dina tu
Me kua tale ni bale.

2.

Ka lako cake na Turaga
Sa cabe ki lomalagi,
Ni sa oti nona vosota
Sa laki cegu ka reki.
Me da vosota koi keda
Mani dau muri Iesu,
Eda na cegu vata kaya
E na reki tawa mudu.

3.

E ra soqo ka masu vata
Na disipulo i Iesu,
E ra vakarau tikoga
Ki vua na Yalo Tabu.
Na siga ni Penikosite
Sa sobu kina vei ira ;
E na yacovi keda kece
Ke da gu ka masu vua.

4.

Sa daugu tiko ki cake
Vei Iesu ko Maria,
Mani yaco kina me mate
E nona loloma vua.
Bogi tolu sa bula tale
Ka lave ki lomalagi.
Loloma me da mate kece
Vaka na noda Ranadi.

5.

Ko Maria ni tadu yani
Sa bulia ko Ieova
Me Ranadi ni Lomalagi,
Ranadi ni vuravura.
Da ravi vua vakalevu
Sa Ranadi ni loloma,
E cabora na noda masu
Vei Iesu na Luvena.

A LEWE NI VOLA.

